

СНЕЖИНА ПЕТРОВА: СПЕКТАКЪЛЪТ... ОТВЪД ДУМИТЕ

Снежина Петрова е завършила НАТФИЗ в експерименталния клас на М. Младенова и ИВ. Добчев. Първата ѝ роля на професионална сцена е в спектакъла на Я. Гърдев „Частите на нощта“ в Сливенския театър. Участвала е в спектаклите „Думи към Б.“, реж. ИВ. Добчев, „Слугините“ на Жьоне, „Сънят на Одисей“ и „Таня, Таня“, реж. Я. Гърдев, „Три сестри“, реж. Стоян Камбарев, „Една любов на Жуан“, „Идиот“, „Отвъд, отвъд“, „Опасни връзки“, „Жени на ръба“, реж. Д. Шпатова и „Монолози за вагината“, реж. Г. Стоев. Филми: „Разговор с птици“ на Р. Петкова, „Притопляне на вчерашния обяд“ на К. Бонев. В края на 2001 г. специализира артмениджмънт и съвременни актьорски техники в Ню Йорк.

Снежина Петрова

Георги Тошев: Кое е водещото за теб в актьорската професия – интуиция, физически или психологически тренинг?

Снежина Петрова: Доколкото инструментът на актьорската професия е човешкото тяло и душа, не мога да разгранича, кое за мен е водещото. Може би именно в хармонията между тялото и душата, не смея да говоря за духа, се крие някаква „професионална“ тайна. Когато разработя всички то-

налности на душата си и акордирам цялото си тяло, може би ще се почувствам истински актриса.

Георги Тошев: Как се променяш в театъра?

Снежина Петрова: За мен промяна е ключова дума в театъра. Открила съм го като убежище, в което мога безнаказано да се променям и да търся нови и нови лица в самата себе си. Дано това не звучи нарцистично. Аз по-ско-

ро се възприемам като продукт на някаква свръхсила, който няма съзнание за собствените си мащаби и да бъда актриса за мен е шанс да влизам в диалог с моя създател.

Георги Тошев: Доколко всичко е показу актьора на сцената?

Снежина Петрова: Сцената действа като увеличително стъкло. На нея всички сме прозрачни и това ми доставя удоволствие. Аз проглеждам същински за колегите си именно на сцената, а може би и те за мен. Окоето на публиката може да види неща, които не подозираш, че притежаваш, защото сцената има свои закони за красивото и грозното, неподвластни на нашата воля.

Георги Тошев: Какво криеш от публиката? Защо?

Снежина Петрова: Колкото повече се опитваш да скриеш нещо на сцената, толкова по-видимо става то. Аз няма какво да крия от себе си, следователно и от публиката.

Георги Тошев: Кога се разкриваш напълно?

Снежина Петрова: Всеки път като излизам да играя се надявам това да се случи. За съжаление това са редки мигове на просветление, за които работиш много дълго. Мисля, че точно тези мигове на пълно разкриване превръщат театъра в уникално изживяване и за зрителя като свидетел, воайор или съучастник на случващото се. Когато се разкриваш безрезервно, наистина ставаш уязвим, но в същото време придобиваш силата да обезоръжиш с честността си всеки скептик. За съжаление истинската среща на Честния със Скептика е голяма рядкост, защото всички живеем въоръжени до зъби.

Георги Тошев: Собственият опит как влияе при изграждането на образи-

те? Какво взимаш от собствената си история?

Снежина Петрова: Ако приемем, че собственият опит не изчерпва само придобития в съзнателния ти живот, но и този, за който нямаш съзнание, но дреме в теб, тогава мога да кажа, че той ми влияе много силно. Малко неща от личните си преживявания мога да ползвам в работата си, но понякога ме връхлитат чувства, картини и реакции, за които нямам идея кога и защо са се породили в мен. Това понякога дори ме плаши. Чувствам се като врата, с която силният вятър си играе и може така да я затръшне, че да я откърти завинаги.

Георги Тошев: Кое е по-опасно – да криеш себе си от публиката или да се отгадеш докрай?

Снежина Петрова: В това да криеш себе си не виждам нищо опасно, това е нещо често срещано, занаятчийско и безинтересно. Да се отгадеш можеш само по вътрешна необходимост и само по някакъв твоя уникален начин. Тук тавтологии, плагиатство и погрешателство не може да има. Тук си един-единствен на среща с твоята изтерзана същност.

Георги Тошев: Доколко си склонна на публичност извън театъра?

Снежина Петрова: Толкова много може и трябва да се говори за театър, че не виждам никакъв смисъл да занимавам и себе си, и аудиторията с гелнични, житейски неща, в които всички си приличаме. При това целият ми живот се оглежда в театъра. И който го интересува „какво бельо нося“, да гоиде на театър, може и да види нещо.

Георги Тошев: Кое формира твоята актьорска природа? Как тя се е формирала? Влияния?

Снежина Петрова: Как се е формирала – нямам нищо общо с това. Тряб-

Ва да съм благодарна на хората, които ми помогнаха да я проявя, да ѝ се доверя и култивирам. Може би затова казваме „природа“, защото не е въпрос само на съзнателна работа и технологично формиране. Все повече се убеждавам, че това е дар, който нямам право да пропилявам. И може би затова съм толкова отговорна към професията си – защото не аз, а тя ме избра.

Георги Тошев: Имаш ли теми табу в театъра? А в живота?

Снежина Петрова: Теми табу в театъра... театър „Табу“... живот на тема... табуто не е живот!... животът е тема-табу в театъра, театърът е тема-табу в живота... няма живот! Има театър... И да има, и да няма табу... има... Бүто...

Георги Тошев: Доколко обществения процес отекват у теб като актриса? А как отзвучават?

Снежина Петрова: У мен като актриса отеква единствено ролята. Отвратена съм от обществените процеси – ако под това се разбира политика – и в България, и в света като цяло. Най-добрата политика в театъра е самоусъвършенстването, но за нашето общество това не важи, то предпочита да се самоказва и самоизличава. В този смисъл избирам да съм извън обществото и, както мога, да му подавам ръка от сцената на измисления си театрален свят.

Георги Тошев: Ролите, които те промениха като личност, актриса и жена?

Снежина Петрова: Нагявам се никога да не се разпадна на личност, актриса и жена, а да остана в кожата на едно цялостно съществуване. Ролите като че ли не ме променят, само ме обръщат надолу с главата, докато от мен не изпадне някакво откровение, случва се и нищо да не изпадне. Нещото, което ме

променя, е времето. Но това е необратимо и няма смисъл да се обсъжда.

Георги Тошев: Доколко играеш в живота?

Снежина Петрова: В живота разликата между играта и неиграта е много по-тънка, защото на тази сцена всички сме актьори. Въобще в живота всичко е много по-сложно и трудно назовимо, отколкото в театъра. Все пак театърът е някаква изкристализирала форма на живот, с някакви първоначално ясни параметри на играта. А в живота всичко е непредсказуемо, той самият устройва най-покъртителния театър, на който съм била свидетел. И аз нямам сили да пребивавам в него така всеотдайно, както мога на сцената. Все пак смъртта на сцената все още е условна, както и щастието. Но то и в живота е такава – миг на отгих между две кризи.

Георги Тошев: Как усещаш един образ?

Снежина Петрова: Понякога светкавично, друг път постепенно и мъчително. Но винаги търся нещото, в което той може да бъде краен и ако го открия – значи съм го усетила и започвам да редя пъзела.

Георги Тошев: Кога режисьорът става излишен?

Снежина Петрова: Когато спектакълът не е плод на неговите усилия и идеи.

Георги Тошев: Кога загубваш мотивация да си в театъра?

Снежина Петрова: Поне веднъж седмично я загубвам, като се сблъскам с театралната система, реформа, гилдия и театралните институции. После, в репетицията и представлението отново я намирам.

Георги Тошев: Какъв е твоят модел за пълноценно актьорско присъствие?

Снежина Петрова: Нямам изграден модел. Не обичам моделите, те са капани за творческата енергия... Всеки път отначало и всеки път докрай... може би нещо такова.

Георги Тошев: Кога отсъстваш от един спектакъл?

Снежина Петрова: Може би когато той се разпада и в него навлязат прекалено силно междуличностни енергии – когато престане да бъде спектакъл и стане просто заглавие от афиша.

Георги Тошев: Разум или чувства влагаш повече на сцената?

Снежина Петрова: Предпочитам на сцената да мисля и така мисълта ме отвежда до чувството. Мисълта ме отвежда и до действието. Човекът там в себе си толкова страшни и възвишени мисли, че не знам дали е в границите на възможностите ми да ги прекарам през съзнанието си и след това да оцелея. Мисълта е най-активното, най-бързото и най-невидимо нещо в нас и аз като актриса се опитвам да му придам образ. Невероятно упражнение, нали?!

Георги Тошев: Какво се промени с теб след Америка като актриса?

Снежина Петрова: Не знам още какво се промени. Имах своя дебют на друг език, на английски. С драматурга Милена Фучеджиева и режисьора Десислава Шпатова представихме пиесата „Дзен-порно“. Боравех с едно абсолютно ново средство, което изобщо не знаех, че владее и че мога да се почувствам свободна в него. Оказа се, че езикът не е това ограничение, от което винаги съм се плашила, че е непреодолимо. Всъщност актьорът е нещо отвъд езика. И наистина това не е бариерата, която трябва да разделя театъра на български, небългарски, френски и т. н.; просто го изпитах на гърба си. Гледах много спектакли от типа

one-man show, които ние тук подценяваме, а според мен те са много важен тренинг за съвременния актьор. Смятам, че чрез тях можеш да поддържаш този автентичен и спонтанен диалог с публиката. В представянето ни в Ню Йорк просто нямаше как да не се опра на този контакт, защото самата публика беше много жива, много активна и аз наистина се опитах да взаимодействам с нея. Бях сама на сцената. Една порно-кукла не е най-благогатният актьор в един такъв момент. Направи ми впечатление колко свободни са хората там в изкуството, което правят. Те не се страхуват от провала така, както ние се страхуваме, не работят на живот и смърт. Може и да работят, но това поне не им личи в спектаклите. Специално в тези театри на оф-оф-Бродуей, където са реалните експериментални сцени, наистина не е важен крайният резултат, а процесът. Важна е срещата между различни артисти. Бях свидетел на толкова провалени представления, което обаче не ме потисна, а напротив. От един провал научавах много повече, отколкото от един успешен спектакъл. В България такива провали липсват. Никой не си признава, че е готов да се провали. Всички се застраховат. В нашето съсловие често казват, че не си поставят високи цели. Сякаш всички искат да направят едно обикновено нормално представлние. Не мога да разбера кой има нужда от това.

Георги Тошев: Къде в тези представления на оф-оф-Бродуей стоеше публиката?

Снежина Петрова: Тя запазва едно толерантно поведение на наблюдател. Открих в Ню Йорк една култура на общуване, независимо дали става дума за общуване между хората или за общува-

не публика – актьори, която е респектираща. У нас това липсва и ожесточава. Може би усетих тази култура по този начин, защото бях един преминаващ обект. Почувствах се доста заредена.

Георги Тошев: Големите уроци, които получи от представления на Пина Бауш и открития урок на Ал Пачино, на който присъства?

Снежина Петрова: Не съм научила нещо ново. Просто се убедих, че усилията трябва да се ценят. Трябва да цениш самото усилие, а не резултата. Когато ти цениш усилието на един човек, ти му даваш възможност един ден да постигне този резултат, към който се стреми. Когато непрекъснато обезмисляш усилията на другите, ти ги лишаваш от шанса да направят нещо. Така няма да ти се случи нищо и на теб. Ти не даваш възможност на себе си да си съучастник в едно представление.

Спектакълът на Пина Бауш „Мазурка фога“ ме изненада. Това е първият ѝ спектакъл, който гледах на живо. От всичко, което бях гледала на видеокасети, очаквах да се срещна с нещо много екстремално, много тъмно като енергия, което на мен лично силно ми действа. Бях се настроила на една такава честота. Спектакълът ме изненада с детска лекота, дори граничеща с инфантилност в първата част, която обаче ме преобърна и спечели с позитивната си енергия. За това се изисква много, много работа.

След срещата си с Ал Пачино разбрах, че митовите, с които живеем, всъщност сами си ги създаваме. Може би имаме нуждата от такива митове. Всъщност тези митове са реални хора, които имат нужда от контакт, които се интересуват от света по същия начин, по който и ние се интересуваме. Ако имаш достатъчно самочув-

ствие, няма никакъв проблем да влезеш в контакт с тези хора, на които цял живот си се възхищавал и мислиш, че това, което правят, е недостижимо. Самата американска култура, която се гради на митове, създава пространства, където митовете се демитологизират в едно пълноценно общуване.

Георги Тошев: Забравяш ли лесно ролите си?

Снежина Петрова: Като че ли ги забравям. Освобождавам място за новите роли, но някъде дълбоко в мен се натрупват. Мисля, че не мога да ги забарвя изцяло.

Георги Тошев: Кои бариери останаха за теб непреодолими в театъра?

Снежина Петрова: Може би можех да остана в Ню Йорк, но като че ли има нещо много силно, което ме дърпа към моята биография тук, в България. Може би това е вид бариера. Може би не мога да се откажа така лесно от това, което съм постигнала с цената на толкова усилия. Не можах да се реша да зарежа всичко, което с усилия съм направила, в името на едно неясно настояще или бъдеще в Ню Йорк.

Георги Тошев: За 7 години на професионална сцена изигра малко, но изключително сериозни роли – Мертвоя от „Опасни връзки“, Настася Филиповна от „Идиот“, Маша от „Три сестри“ – как съжителстват те у теб?

Снежина Петрова: Просто не ги възприемам като големи емблематични роли. Може би цял живот играя една и съща роля. Роля с продължение, която малко се видоизменя. Не съм от типа актьори, които правят характерни роли. Всеки път изхождам от себе си. Доверявам се на това, което е заложено в мен. Така градя една роля – парче по парче. Всички тези роли са

парчета от цялостния образ, който Въсщност никога няма да се състои.

Георги Тошев: За теб режисьорите казват, че си актриса, която не може да „понесе“ малка роля.

Снежина Петрова: Може би режисьорите разделят ролите на малки и големи. Актъорите не го правят. Поне аз не ги разделям. За мен няма малка роля. Просто не мога да си представя, че така може да се разсъждава. Знам, че има колеги които не обичат малките роли. Аз работя крайно и в някои представления, на някои режисьори това наистина не им върши работа. Просто нямат нужда от това партньорство. Една малка роля също може да е крайна.

Георги Тошев: Кога се съгласяваш на творческо предложение?

Снежина Петрова: Първата стъпка е някой да ме покани. Бих казала, че освен Десислава Шпатова и Галин Стоев не съм получила други покани за представления през последните години. Бих се хванала да работя с абсолютно непознати хора, поемайки целия риск. Може би не бих работила с режисьори, чиято работа наистина не е представлявала интерес за мен. Просто няма да мога да им бъда полезна.

Георги Тошев: Текстът достатъчно силен повод ли е, за да се включиш в един творчески процес?

Снежина Петрова: Когато не си сто процента убеден в екипа, но има някакъв текст, който ти дава територия за твоя лична работа в него, се съгласяваш. Тогава рискът не е толкова голям. В този смисъл текстът има значение. Когато обаче липсва такъв текст и има някаква неяснота за хората, с които ще се срещна, рискът става излишно голям.

Аз не се притеснявам да рискувам, но все пак тази енергия, която ние употребяваме като актъори, е изключително ценна. Не знам дали ние, които се занимаваме с изкуство, си даваме сметка колко скъпоценна е тази енергия. Умират някакви клетки в теб. Но всяко представление е като една малка смърт. На открития урок на Ал Пачино видях колко хората в Америка ценят тези усилия. Реакцията на Ал Пачино и Харви Кайтел беше категорична, когато наблюдаващи урока с лекота правят забележки. Не можеш да граскаш по тялото на актъора просто ей така. Ние сме толкова уязвими, абсолютно на показ извадени. Затова се уча да преценявам къде да вложа своята енергия.

Георги Тошев: Стоян Камбарев беше казал, че добрият актъор умее да мълчи красиво на сцената. След едно представление на „Три сестри“ сподели: Виж как мълчи Снежина! Говоренето или мълчанието на сцената е по-трудно?

Снежина Петрова: Мълчание няма. За публиката може и така да изглежда. Въсщност това, което се случва докато мълчиш, е един непрекъснат поток от мисли. Те просто не се виждат. Аз нямам чувството, че мълча в „Три сестри“. Напротив, имам усещането, че непрекъснато говоря. Имам чувството, че имам страшно много текст, а като си погледна репликите, сигурно се събират на една страница. Важен е мотивът как присъстваш в едно представление. А присъствието изисква активност. Може би мълчанието, за което говори Стоян, е активно, непрекъснато. Тогава се случва спектакълът... отвъд думите.

Разговаря Георги Тошев